

Wstęp	8
1. Żywność	
1.1. Podstawowe definicje związane z żywnością	9
1.2. Klasyfikacja żywności	11
2. Przechowywanie i utrwalanie żywności	
2.1. Zasady przechowywania żywności	13
2.2. Zmiany fizykochemiczne zachodzące w środkach żywnościowych podczas przechowywania	15
2.3. Metody utrwalania żywności	16
2.3.1. Metody fizyczne	17
2.3.2. Metody chemiczne	19
2.3.3. Metody biologiczne	20
2.3.4. Metody niekonwencjonalne	20
2.4. Zmiany fizyczne i jakościowe powstające podczas utrwalania żywności	21
3. Zakład gastronomiczny	
3.1. Struktura organizacyjna zakładu gastronomicznego	22
3.1.1. Układ funkcjonalny pomieszczeń	23
3.1.2. Charakterystyka pomieszczeń w układzie funkcjonalnym oraz wyposażenie stanowisk	24
4. Ocena żywności	
4.1. Ocena towaroznawcza	32
4.1.1. Podstawowe pojęcia w towaroznawstwie	32
4.1.2. Normalizacja i jej znaczenie w gastronomii	33
4.1.3. Normy i receptury gastronomiczne	33
4.2. Ocena organoleptyczna	36
4.2.1. Podstawowe pojęcia stosowane w sensoryce	36
4.2.2. Analiza sensoryczna i ocena organoleptyczna	37
4.2.3. Zasady pobierania, znakowania i przechowywania prób kontrolnych do badań ...	38
4.2.4. Metody oceny organoleptycznej surowców i potraw	39
4.3. Cechy żywności wpływające na jakość	39
4.4. Metody oceny towaroznawczej żywności	41
5. Surowce, dodatki do żywności i materiały pomocnicze	
5.1. Surowce, dodatki i materiały pomocnicze	44
5.2. Charakterystyka dodatków do żywności i przypraw roślinnych	46
5.2.1. Przyprawy roślinne i ich znaczenie w produkcji potraw	46
5.2.2. Zastosowanie przypraw	47
5.2.3. Mieszanki i koncentraty przypraw	52
5.2.4. Tłuszcze	55

6. Warzywa

6.1. Podział i charakterystyka warzyw	69
6.1.1. Warzywa korzeniowe	70
6.1.2. Warzywa rzepowate	72
6.1.3. Warzywa cebulowe	73
6.1.4. Warzywa owocowe	74
6.1.5. Warzywa kapustne	77
6.1.6. Warzywa liściowe	79
6.1.7. Warzywa strączkowe	82
6.1.8. Warzywa o jadalnych pędach, ogonkach liściowych, dnie kwiatowym oraz ziarnkach	83
6.2. Skład chemiczny i wartość odżywcza warzyw	84
6.3. Ogólne zasady przechowywania warzyw	86

7. Ziemiaki

7.1. Budowa i skład chemiczny ziemniaka	88
7.2. Odmiany ziemniaków i ich charakterystyka	89
7.3. Charakterystyka towaroznawcza przetworów ziemniaczanych	92

8. Grzyby

8.1. Skład chemiczny i walory smakowe grzybów	93
8.2. Podział i charakterystyka grzybów jadalnych stosowanych w gastronomii	94

9. Owoce

9.1. Rodzaje i charakterystyka towaroznawcza owoców	98
9.2. Skład chemiczny i wartość odżywcza owoców	99
9.3. Owoce ziarnkowe	100
9.4. Owoce pestkowe	102
9.5. Owoce jagodowe	103
9.6. Owoce południowe (tropikalne)	106
9.7. Warunki przechowywania owoców	109
9.8. Bakalie i owoce suche	110

10. Mleko i przetwory mleczne

10.1. Skład chemiczny i wartość odżywcza mleka	112
10.2. Cechy fizyczne i organoleptyczne mleka i przetworów mlecznych	114
10.3. Mikroflora mleka	116
10.4. Metody utrwalania mleka	117
10.4.1. Mleko spożywcze	117
10.4.2. Koncentraty mleczne	117
10.5. Napoje mleczne fermentowane	118
10.6. Śmietanka i śmietana	121
10.7. Sery – podział, skład chemiczny, wartość odżywcza	122
10.7.1. Charakterystyka serów i serków twarogowych	125
10.7.2. Charakterystyka serów dojrzewających	126
10.7.3. Skład chemiczny i wartość odżywcza serów	129

11. Jaja

11.1. Budowa, skład chemiczny i wartość odżywcza	131
11.1.1. Budowa	131
11.1.2. Skład chemiczny i wartość odżywcza	132
11.2. Zanieczyszczenia mikrobiologiczne jaj	133
11.3. Klasyfikacja i znakowanie jaj	134

12. Produkty zbożowe

12.1. Rodzaje i charakterystyka zbóż	136
12.2. Budowa, skład chemiczny i wartość odżywcza ziarna zbóż	138
12.2.1. Budowa	138
12.2.2. Skład chemiczny	139
12.2.3. Wartość odżywcza	140
12.3. Mąka	140
12.3.1. Typy i rodzaje mąki	140
12.3.2. Skład chemiczny i wartość odżywcza mąki	141
12.3.3. Wartość wypiekowa mąki	142
12.4. Znaczenie technologiczne glutenu i skrobi	143
12.4.1. Gluten	143
12.4.2. Skrobia	143
12.5. Ocena jakości mąki	144
12.6. Makarony fabryczne	146
12.6.1. Rodzaje makaronów	147
12.6.2. Wartość odżywcza makaronów	151
12.7. Pieczywo	152
12.7.1. Rodzaje pieczywa	152
12.7.2. Ocena jakości pieczywa	153
12.7.3. Przechowywanie pieczywa	158
12.8. Kasze	158
12.8.1. Charakterystyka kasz	158
12.8.2. Wartość odżywcza kasz	162

13. Pieczywo cukiernicze nietrawne

13.1. Cukier – gatunki handlowe i warunki przechowywania	164
13.2. Miód naturalny i sztuczny – skład chemiczny i wartość odżywcza	166
13.2.1. Miód naturalny	166
13.2.2. Miód sztuczny	169
13.2.3. Inne naturalne substancje słodzące	169
13.3. Sztuczne środki słodzące i ich zastosowanie	170
13.4. Środki spulchniające	170
13.4.1. Fizyczne środki spulchniające	170
13.4.2. Chemiczne środki spulchniające	171
13.4.3. Biologiczne środki spulchniające	171

14. Mięso zwierząt rzeźnych i dzicyzny

14.1.	Charakterystyka zwierząt rzeźnych i dzicyzny	173
14.2.	Badanie, znakowanie i budowa mięsa	175
14.2.1.	Badanie weterynaryjne i znakowanie mięsa	175
14.2.2.	Budowa histologiczna mięsa	175
14.3.	Skład chemiczny i wartość odżywcza	177
14.4.	Cechy mięsa zwierząt rzeźnych i dzicyzny	180
14.5.	Przechowywanie i utrwalanie mięsa	182
14.6.	Dojrzewanie mięsa	185

15. Drób i ptactwo dzikie

15.1.	Rodzaje i charakterystyka drobiu i ptactwa dzikiego	188
15.2.	Skład chemiczny i wartość odżywcza mięsa drobiu i ptactwa dzikiego	192
15.3.	Ocena i klasyfikacja tuszek drobiu	194

16. Ryby i owoce morza

16.1.	Rodzaje ryb i owoców morza, skład chemiczny i wartość odżywcza	196
16.2.	Przetwory z ryb i owoców morza oraz ich zastosowanie w produkcji potraw	205
16.3.	Warunki przechowywania surowców oraz potraw z ryb i owoców morza	208

17. Napoje zimne i gorące

17.1.	Rodzaje napojów bezalkoholowych i ich charakterystyka	210
17.1.1.	Napoje zimne	210
17.1.2.	Napoje gorące	213
17.2.	Wartość odżywcza różnego rodzaju napojów i ich znaczenie w żywieniu	221

18. Napoje alkoholowe

18.1.	Rodzaje napojów alkoholowych	225
18.1.1.	Piwo	226
18.1.2.	Wino	231
18.1.3.	Spirytus	236
18.2.	Oddziaływanie alkoholu na organizm człowieka	236
18.3.	Podział wyrobów spirytusowych i ich charakterystyka	240
18.4.	Warunki przechowywania napojów alkoholowych	243
18.4.1.	Przechowywanie piwa	243
18.4.2.	Przechowywanie wina	243
18.4.3.	Przechowywanie wódek	244
18.5.	Napoje alkoholowe mieszane	245
18.5.1.	Rodzaje napojów alkoholowych mieszanych	245

19. Żywność funkcjonalna

19.1.	Żywność funkcjonalna, wygodna i dietetyczna	248
19.1.1.	Żywność funkcjonalna i jej znaczenie w żywieniu	248
19.1.2.	Żywność wygodna	251
19.1.3.	Dietetyczne środki spożywcze	254

20. Systemy zapewniania jakości i bezpieczeństwa zdrowotnego żywności

20.1.	Systemy zapewniania jakości zdrowotnej żywności	256
20.2.	Etapy wdrażania systemu HACCP	257
20.2.1.	GHP – dobra praktyka higieniczna	258
20.2.2.	GMP – dobra praktyka produkcyjna	260
20.2.3.	Korzyści wynikające ze stosowania systemu HACCP	263
20.3.	Wymagania techniczne i higieniczne stawiane zakładom gastronomicznym	264
20.4.	Zastosowanie systemu HACCP w żywieniu zbiorowym i przemysłowej produkcji potraw	268

21. Zasady gospodarowania odpadami

21.1.	Gospodarowanie odpadami w gastronomii	275
21.2.	Znaki zamieszczone na opakowaniach żywności	275
21.3.	Postępowanie z odpadkami w zakładzie gastronomicznym	276
22.1.	Żywnienie racjonalne – piramida żywieniowa	278

22. Zasady racjonalnego żywienia

22.2.	Błędy żywieniowe w jadłospisie	281
	Literatura	283
	Wykaz podstawowych pojęć w językach polskim, angielskim i niemieckim	284